

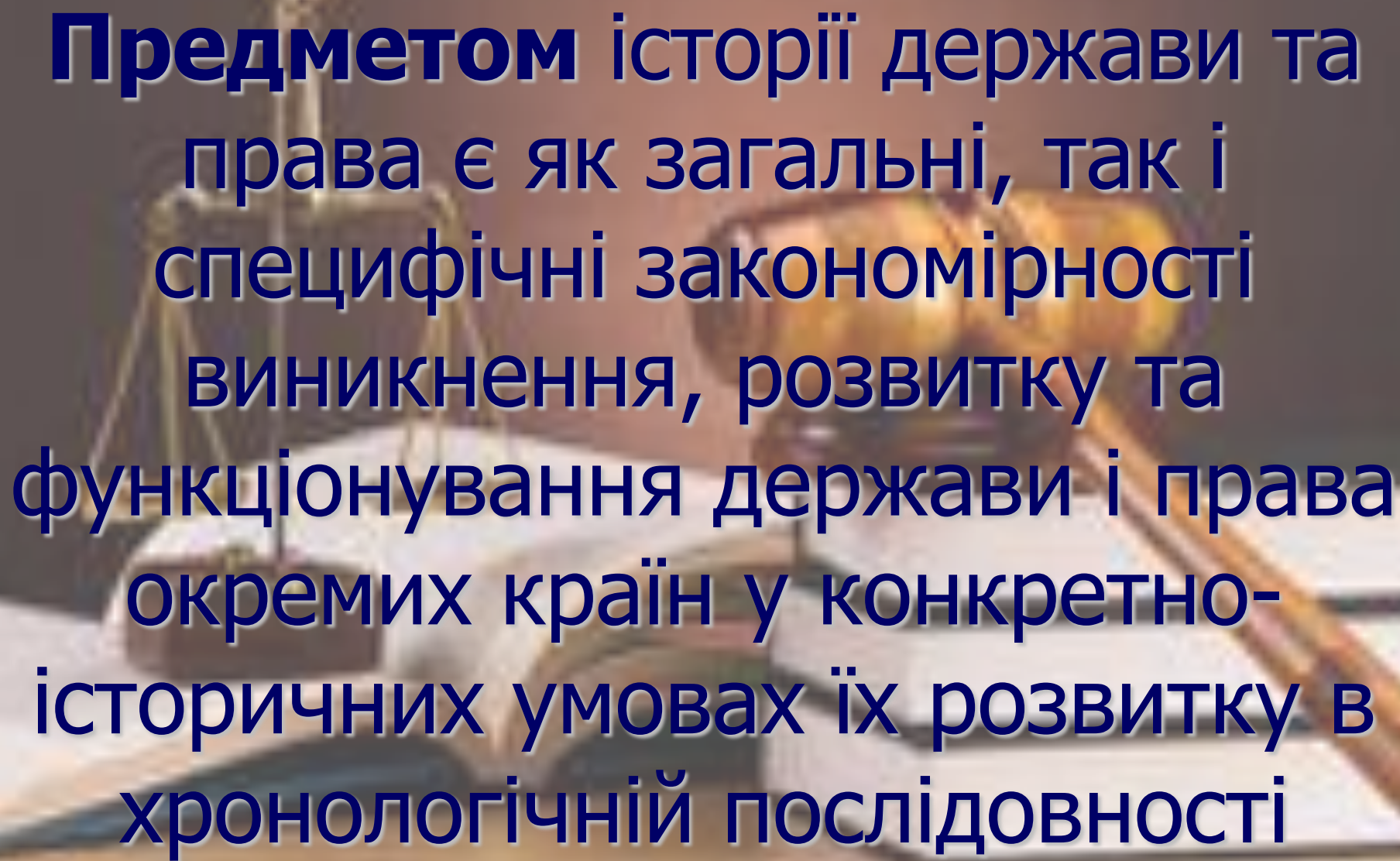
**ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА
ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН ЯК НАУКА і
НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА**

П л а н

- 1. Предмет історії держави та права зарубіжних країн**
- 2. Місце історії держави і права зарубіжних країн в системі юридичних навчальних дисциплін**
- 3. Методи історії держави і права зарубіжних країн**
- 4. Періодизація історії держави та права зарубіжних країн**
- 5. Джерела історії держави та права зарубіжних країн**

Предметом історії держави та права є як загальні, так і специфічні закономірності виникнення, розвитку та функціонування держави і права окремих країн у конкретно-історичних умовах їх розвитку в хронологічній послідовності

історія держави і права зарубіжних країн:

- досліджує причини і процес виникнення, розвитку та функціонування різних історичних типів і форм держави і права, державних органів і найважливіших інститутів права, які існували протягом усієї історії людства та спричинили найбільший вплив на історію державності;

- висвітлює закономірності зміни одних історичних типів держави і права іншими виходячи з конкретних умов життя суспільства окремих країн;

- розкриває сутність державно-правових процесів у зарубіжних країнах, встановлює причини їх походження, природу і значення на певних історичних етапах;

- аналізує характерні причинно-наслідкові зв'язки та конкретно-історичні закономірності

Місце історії держави і права зарубіжних країн в системі юридичних навчальних дисциплін

Методи історії держави
та права

Загальнонаукові

Матеріалістичної
діалектики

Історико-
матеріалістичний

Спеціальнонаукові

Історичний

Статистичний

Порівняльно-історичний

Системно-структурний

Періодизація історії держави та права

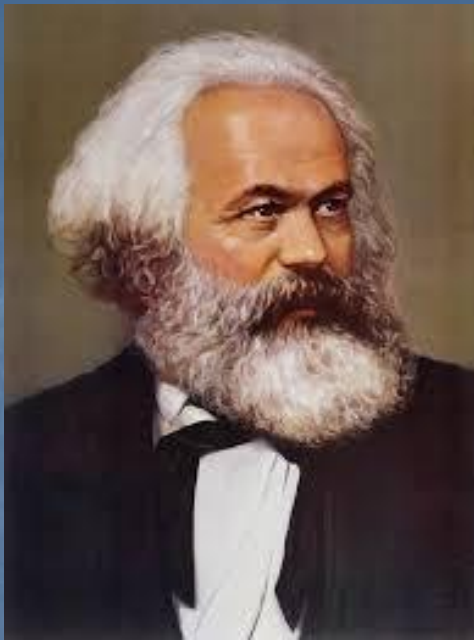
1. Формаційна

2. Загальноісторична

Під суспільно-економічною формацією розуміється суспільство на певному ступені історичного розвитку, яке характеризується відповідним йому економічним ладом, певним способом виробництва єдністю продуктивних сил і виробничих відносин.

Учення про суспільно-економічні формації (способи виробництва) обґрунтовано **К.Марксом** у роботі "До критики політичної економії".

Спосіб виробництва – діалектична єдність продуктивних сил і виробничих відносин

продуктивні сили – це засоби виробництва (знаряддя праці і предмет праці) і люди з їх умінням працювати

у процесі виробництва люди вступають у певні, необхідні, від їх волі незалежні, відносини – **виробничі відносини**

Спосіб виробництва (базис) обумовлює надбудову: державу, право, релігію, культуру тощо

Не свідомість визначає буття, а суспільне буття визначає свідомість.

За характером розвитку продуктивних сил і виробничих відносин К.Маркс виділяв чотири способи виробництва

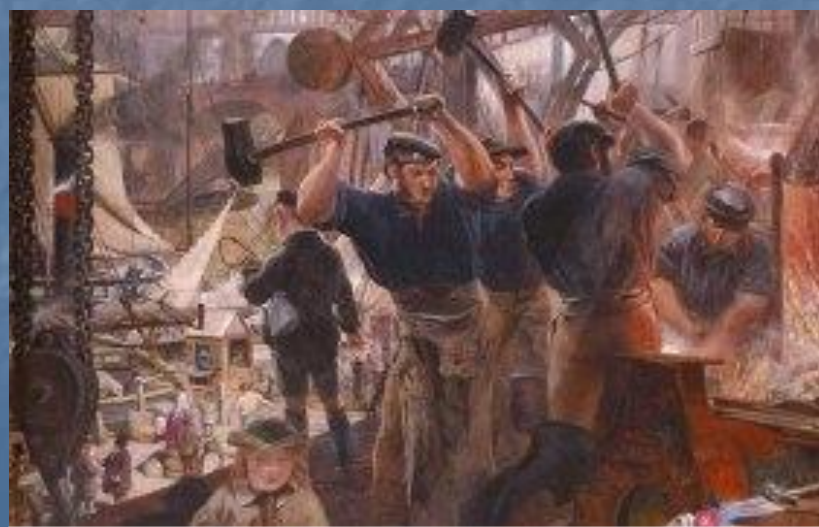
азіатський

античний

феодальний

буржуазний

В. В. Струве
(1889 - 1965)

У СРСР, з огляду на схожість ознак азіатського та нового – соціалістичного – способів виробництва, вчення К.Маркса довелося “відкорегувати”. Академіком В.В. Струве була розроблена відома формаційна концепція: азіатський та античний способи виробництва було об'єднано в один – рабовласницький, а також виділено первіснообщинний та комуністичний, першою фазою якого є соціалізм.

соціально-економічні формації

первіснообщинна

рабовласницька

феодальна

буржуазна

комуністична
(соціалістична)

Загальноісторична періодизація

4 тис. до н.е. –

5 ст. н. е. –

середина 17 ст. –

початок 20 ст. –

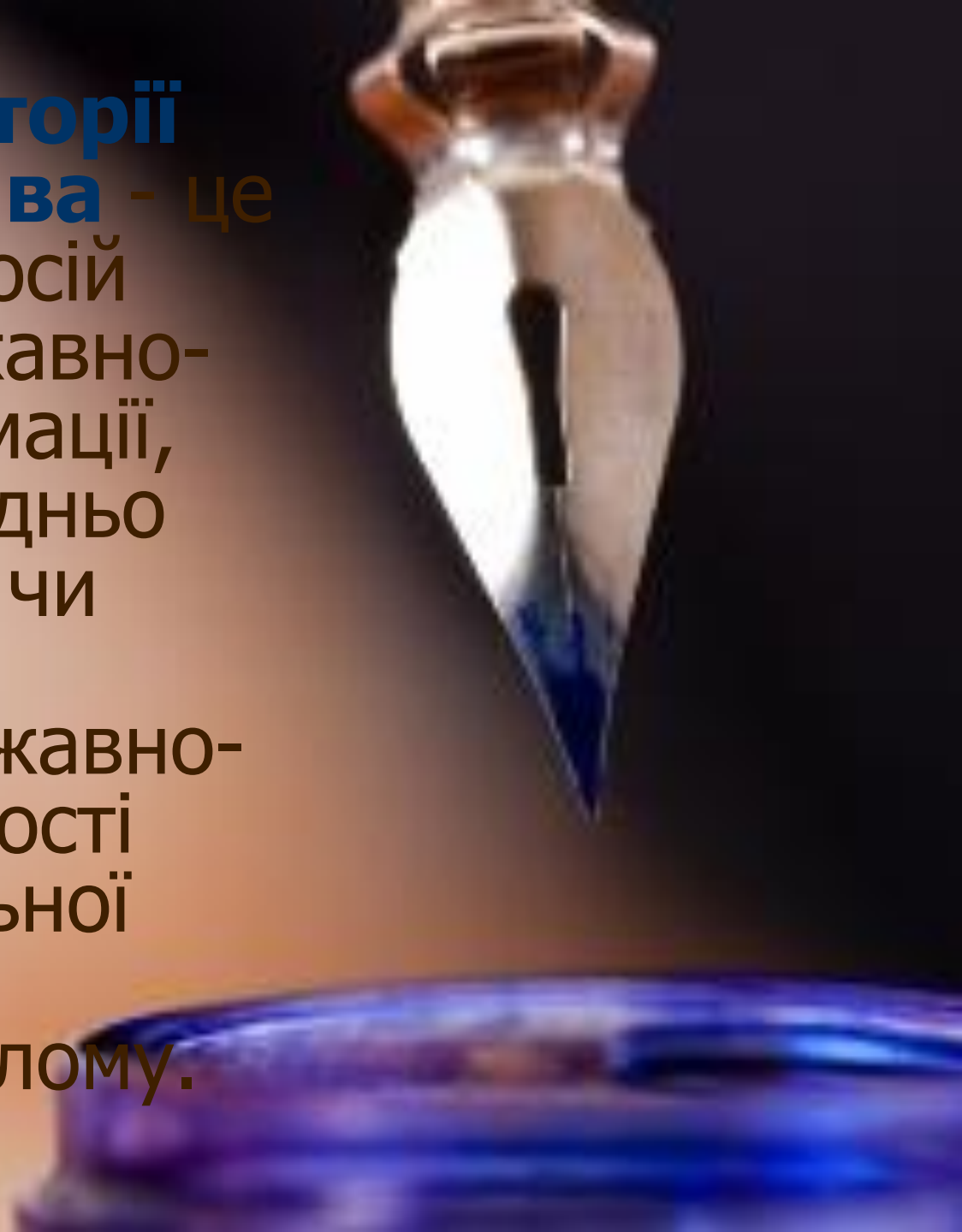
Держава та
право
Стародавнього
світу

Держава та
право Середніх
віків

Держава та
право Нового
часу

Держава та
право
Новітнього
часу

Джерело історії держави і права - це матеріальний носій історичної державно-правової інформації, який безпосередньо відображає той чи інший аспект політичної, державно-правової діяльності людини, соціальної групи, класу, суспільства в цілому.

джерела історії держави та права

мемуари

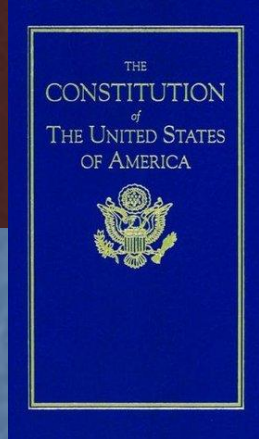
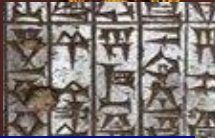
праці
видатних
державних
діячів

документи
органів
державної
влади і
управління
тих чи
інших
країн

Гражданский кодекс Франции
(Кодекс Наполеона)

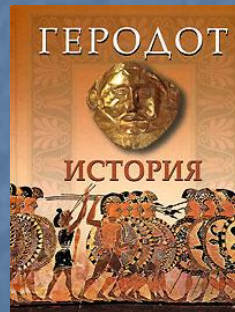
художня
література

пам'ятки мистецтва

наукова
література

правовий звичай

періодичні видання

графіті

фото -, кіноматеріали

Використана література:

Історія держави і права зарубіжних країн: Навчальний посібник /О.М. Джужа, Т.А. Третьякова, В.С. Калиновський, О.І. Анатольєва та ін. – К.: НАВС, 2012.

Тематичний довідник з історії держави і права зарубіжних країн / Т.А. Третьякова, О.І. Анатольєва, С.В.Губар. – К., 2007.

История государства и права зарубежных стран: Учебник для вузов: В 2 ч. / Под ред. Н. А. Крашенинниковой, О. А. Жидкова. - М., 1998-1999.